

VALMIINA AUTTAMAAN!

Maahantulovarautumisen opas järjestöille ja seurakunnille

Sisällysluettelo

Johdanto.....	3
2. MITÄ MAAHANTULOVARAUTUMINEN ON.....	4
3. JÄRJESTÖT VIRANOMAISTEN TUKENA MAAHANTULOVARAUTUMISESSA.....	5
4. MILLOIN APUAMME TARVITAAN.....	6
5. VÄLIAIKAISMAJOITUS.....	7
5.1. Saapuminen ja majoitus.....	8
5.2. Ruokahuolto.....	8
5.3. Terveystuho.....	8
5.4. Turvallisuus.....	9
5.5. Vastaanottoraha.....	9
5.6. Tulkkaus.....	9
5.7. Perheyhteyksien palauttaminen.....	9
6. TIEDOTTAMINEN.....	10
7. MAAHANTULIJOIDEN KOHTAAMINEN.....	11
8. HARJOITUS.....	12
9. MAAHANTULOON JA VARAUTUMISEEN LIITTYVIÄ KÄSITTEITÄ.....	13
10. VASTAANOTTOKESKUKSET 2013.....	14
11. LISÄTIETOJA.....	15

Valmiina auttamaan! – Maahantulovalautumisen opas järjestöille ja seurakunnille

Teksti Ari Haaranen
Ulkoasu Nea Ivars/GoMedia Oy

© Suomen Punainen Risti

Johdanto

Tämä opas on kirjoitettu osana Euroopan pakolaisrahaston rahoittamaa "MAVA - järjestöjen tehtävät maahantulovalautumisessa" – hanketta (ERF01121A). Hankkeen kotimaan rahoituksesta ovat vastanneet Maahanmuuttovirasto, sisäministeriön maahanmuutto-osasto, sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Punainen Risti.

MAVA –hankkeen ensimmäisen vuoden (2013) tavoitteena oli vahvistaa Punaisen Ristin ja muiden valmiusjärjestöjen maahantulovalautumista ja yhteistyötä viranomaisten kanssa tilanteissa, jossa Suomeen saapuu yllättäen suuri määrä turvapaikanhakijoita tai tilapäistä suojelua saavia henkilöitä.

Järjestöillä on tärkeä rooli viranomaisten tukena monissa eri tilanteissa. Suomen Punaisella Ristillä on pitkät perinteet turvapaikanhakijoiden vastaanotosta. Muiden järjestöjen rooli maahantulovalautumisessa on ollut vähäisempi, mutta Punaisen Ristin apuna turvapaikanhakijoiden majoittamisessa on ollut henkilöitä mm. Vapaaehtoisen pelastuspalvelun (Vapepa) eri järjestöistä.

Valtion ja kuntien viranomaisten lisäksi myös kirkolla on ollut oma roolinsa maahanmuuttajatyössä. Monet seurakunnat ovat tehneet yhteistyötä vastaanottokeskusten kanssa. Seurakunnat ovatkin vartenotettava yhteistyökumppani myös laajenevaan maahantuloon valautumisessa. Useimmilla seurakunnilla on leirikeskusta ja muita tiloja, joita voitaisiin käyttää majoitustiloina. Kirkon valmiussuunnitteluohjeissa tämä asia on otettu huomioon. Paikallistasolla seurakuntayhteistyö voidaan neuvotella Punaisen Ristin piirin tai osaston valmiussuunnitelmaan.

Tämän oppaan tarkoituksena on auttaa valmiusjärjestöjä perehdyttämään omia vapaaehtoisiaan maahantulovalautumisen perusteisiin. Opas soveltuu myös seurakuntien käyttöön. Oppaassa ei käydä läpi valautumisasioita täysin kattavasti, vaan tarvittaessa asioihin on mahdollista perehtyä tarkemmin lähdeluettelon ja linkkien avulla. Väliaikaismajoitukseen liittyvät asiat on esitelty yksityiskohtaisemmin, koska ne ovat tehtäviä, jotka voivat tulla laajentamistilanteissa eteen muille järjestöille.

Lukujen lopussa on kysymyksiä, joiden avulla voitte miettiä oman järjestönne roolia maahantulovalautumisessa. Vastauksia kysymyksiin ja tarkempaa tietoa käsiteltävistä asioista löytyy lukujen loppuissa olevista linkeistä.

Mikäli kiinnostuit enemmän, voit myös tiedustella Suomen Punaisen Ristin paikallisen piirin valmiuspäälliköltä mahdollisia maahantulovalautumisen tai ensihuollon kursseja. Ensihuollon jatkokursseissa on jatkossa osuus myös maahantulovalautumisesta.

Alan tärkeimmät käsitteet on selitetty luvussa 9.

Oppaan käsikirjoitusta ovat Suomen Punaisen Ristin henkilöstön lisäksi kommentoineet valautumiskoordinaattori Ilona Hatakka Suomen Pelastusalan keskusjärjestöstä, toiminnanjohtaja Olli-Veikko Kurvinen Helsingin Pelastusliitosta ja hiippakuntasiihteeri Kirsti Poutiainen Helsingin hiippakunnan tuomiokapitulista.

http://rednet.punainenristi.fi/tapahtumakalenteri?Event_subject=all&event_campaign=all

2. Mitä maahantulo-varautuminen on?

Turvapaikanhakijoiden vastaanotosta Suomessa vastaa Maahanmuuttovirasto. Vastaanottokeskusten määrä vaihtelee tulijamäärien mukaan. Ylläpitäjinä ovat toimineet Suomen Punaisen Ristin lisäksi useat kunnat, valtio sekä aiemmin pienessä määrin järjestöistä myös Folkhälsan.

SUOMEEN tulevien turvapaikanhakijoiden määrä on viimeisten parinkymmenen vuoden aikana vaihdellut alle kahdesta tuhannesta noin kuuteen tuhanteen hakijaan vuodessa. Maahantulo-varautumisessa on kuitenkin varauduttava myös huomattavasti suurempiin tulijamääriin. Esimerkiksi Ruotsissa tulijamäärät ovat olleet jopa yli kymmenkertaisia Suomeen verrattuina.

MAAHANTULOVARAUTUMINEN jakaantuu eri vaiheisiin. Ensimmäisen vaiheen muodostavat toimivat vastaanottokeskukset (n. 3 000 majoituspaikkaa) ja niiden laajenemisvarat (n. 2 500 Paikkaa). Maahanmuuttovirastolla on oma valmiuspaikkaluettelo ja yhdessä nämä paikat muodostavat 10 000 paikan järjestelmän. Jo tässä vaiheessa on mahdollista, että järjestöjen vapaaehtoisia tarvitaan. Erityisesti tarve

voi tulla tilanteessa, missä maahantulijoiden määrä kasvaa nopeasti eivätkä vastaanottokeskukset ehdi laajentamaan toimintaansa riittävän nopeasti.

TOINEN vaihe muodostuu Suomen Punaisen Ristin ja Maahanmuuttoviraston sopimuksesta. Järjestö ei ole sitoutunut tiukkaan paikkamäärään, vaan se huolehtii siitä, että sillä on resurssit jopa 10 000 paikan laajentamiseen. Tässä vaiheessa tarvitaan myös muiden järjestöjen ja seurakuntien apua.

KOLMANNESSA vaiheessa (20 000 - 100 000 maahantuli-jaa) puhutaan jo laajamittaisesta maahantulosta. Poikkeuksena aiemmista vaiheista, laajamittaiseen maahantuloon varautuminen on nykyinsäädännön mukaan alueellisten Elinkeino- liikenne ja ympäristökeskusten vastuulla.

MAAHANTULOVARAUTUMISEN RAKENNE

VASTAANOTTOKESKUSTEN NORMAALIAIKAINEN VALMIUS:

- vastaanottokeskusten päiväkohtainen majoituskapasiteetti 3 000
- vastaanottokeskusten lisäpaikkakapasiteetti n. 2 500 paikkaa
- MIGRIN VO -yksikön valmiuspaikat ▶ 4 000 paikkaa

TAVOITE 10 000 PAIKKAA

MAAHANMUUTTOVIRASTON JA SPR:N SOPIMUS VALMIUDEN YLLÄPITÄMISESTÄ

TAVOITE 10 000 PAIKKAA

ELY-KESKUSTEN LAAJAMITTAISEN MAAHANTULON VALMIUSSUUNNITELMAT

80 000 PAIKKAA

Onko sinulla tietoa, paljonko turvapaikanhakijoita saapui viime vuonna? Mistä suurimmat ryhmät tulevat? Missä ja miten turvapaikkaa haetaan? Keitä ovat kiintiöpakolaiset? Mitä on tilapäinen suojelu?

▶ http://www.migri.fi/asiointi/usein_kysyttya/pakolaiset_ja_turvapaikanhakijat

▶ http://www.intermin.fi/maahanmuutto/pakolaiset_ja_turvapaikanhakijat/turvapaikanhakijat

▶ http://www.intermin.fi/maahanmuutto/pakolaiset_ja_turvapaikanhakijat/turvapaikanhakijat/turvapaikanhakuprosessi

▶ http://www.migri.fi/tietoa_virastosta/tilastot/turvapaikka- ja_pakolaistilastot

▶ <http://www.pakolaisneuvonta.fi/?Lid=66>

▶ <http://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-suomessa/turvapaikanhakijoiden-pakolaisten-vastaanotto/kysymyksiä>

3. Järjestöt viranomaisien tukena maahantulo-varautumisessa

MAAHANTULOVARAUTUMISESSA Suomen Punaisella Ristillä on erikoisasema järjestöjen joukossa, koska sillä on jo nyt vastaanottokeskuksia ylläpidettävänä. Järjestöllä on myös sopimus Maahanmuuttoviraston kanssa varautumisesta normaalia suurempiin turvapaikanhakijamääriin. Lisäksi järjestö koordinoi vapaaehtoisia pelastuspalvelua.

MAHDOLLISESSA laajentamistilanteessa Suomen Punaisen Ristin piirit tekevät sopimukset uusista keskuksista tai entisten laajentamisista Maahanmuuttoviraston kanssa. Piirit voivat kuitenkin edelleen tehdä sopimuksia muiden järjestöjen kanssa siitä, että ne avustavat sitä perustamisvaiheessa. Mahdotonta ei tosin ole sekään, että joku muukin järjestö tekisi Maahanmuuttoviraston kanssa sopimuksen vastaanottokeskuksen ylläpitämisestä.

VASTAANOTTOKESKUKSIA on sijoitettu kattavasti eri puolille Suomea (sivu 14). Osa vastaanottokeskuksista on kuntien ylläpitämiä, osa valtion ja osa Suomen Punaisen Ristin. Alueellisen toiminnan vuoksi maahantulo-varautumisessa tarvitaan järjestöjen vapaaehtoisia joka puolella maata. Seurakuntien etuna on, että niiden tilat sijaitsevat kattavasti ympäri maata.

rakuntien etuna on, että niiden tilat sijaitsevat kattavasti ympäri maata.

JÄRJESTÖJEN etuna on suuri määrä vapaaehtoisia ja nopea päätöksentekojärjestelmä. Järjestöt voivat myös olla erikoistuneita johonkin osa-alueeseen, kuten vaikkapa ruokahuoltoon, turvallisuuteen, kuljetuksiin tai muonitukseen.

KUN Suomen Punaisen Ristin piiri aloittaa vastaanottotoiminnan laajentamistoimet, se voi pyytää paikallisen Vapaaehtoisen pelastuspalvelun eri järjestöjen apua. Tiloista tai muusta yhteistyöstä voidaan neuvotella paikallisen seurakunnan kanssa. Tässä vaiheessa sovitaan, minkälaisesta avusta on kysymys, kauanko apua tarvitaan ja miten avusta korvataan. Vapaaehtoistyön luonteeseen kuuluu, että sitä tehdään korvauksetta. Kuitenkin on kohtuullista, että vapaaehtoiset saavat ainakin muonituksen työskentelypaikallaan. Voidaan myös sopia, että piiri korvaa osastolle tai toiselle järjestölle tietyn kulukorvauksen vastineeksi vapaaehtoisten työpanoksesta ja kuluista.

Onko sinun taustajärjestölläsi Vapepa yhteistyötä? Entä minkälaiset henkilöresurssit järjestölläsi on? Mitä hyötyä järjestölle voisi olla maahantulo-varautumiseen perehtymisestä? Mitkä muut järjestöt voisivat olla mukana varautumisessa? Olisiko mahdollista ottaa yhteyttä Suomen Punaisen Ristin piiritoimistoon ja pyytää neuvottelua maahantulo-varautumisasiassa?

▶ <http://www.vapepa.fi/>

▶ <http://rednet.punainenristi.fi/branches>

4. Milloin apuamme tarvitaan?

AVUNTARVE kysymys voi tulla joko Maahanmuuttovirastolta tai Suomen Punaiselta Ristiltä. Mikäli alueella on kunnan tai valtion vastaanottokeskus, on mahdollista, että apua pyydetään myös sieltä suoraan. Todennäköisin vaihtoehto on kuitenkin Punainen Risti, koska sillä on sopimus varautumisesta Maahanmuuttoviraston kanssa ja koska se myös koordinoi Vapaaehtoista pelastuspalvelua.

APUA VOIDAAN pyytää vastaanottokeskusten laajentamiseen tai väliaikaismajoituksen järjestämiseen. Näistä todennäköisempi vaihtoehto on väliaikaismajointus. Laajamittaisen maahantulon tilanteessa järjestöjen apua tarvitaan järjestelykeskusten (jäke) perustamisissa. Järjestelykeskukset ovat suuria, jopa tuhansien majoituspaikkojen yksiköitä. Niissä suoritetaan myös maahantulijoiden rekisteröinti. Toiminta jäkessä on monien toimijoiden yhteistyötä ja se edellyttää vapaaehtoisten lisäksi myös ammattihenkilöstön työpanosta eri hallinnonaloilta. Suomessa ei ole vielä koskaan perustettu järjestelykeskusta. MAVÄ -hankkeen toisena vuotena (2014) on tarkoitus järjestää järjestelykeskuksen perustamisharjoitus ja laatia toimintaohje perustamisen varalle.

Onko omalla paikkakunnallasi tai lähialueella vastaanottokeskusta? Kuka sitä ylläpitää?

Voisiko jossakin lähialueen vastaanottokeskuksessa käydä tutustumassa? Onko lähialueella maahantuloalueita, joiden kautta voi saapua myös kansainvälistä suojelua hakevia?

► http://www.migri.fi/turvapaikka_suomesta/vastaanottoiminta/vastaanottokeskukset/vastaanottokeskusten_yhteystiedot

5. Väliaikaismajointus

VÄLIAIKAISMAJOITUS on suunniteltu tilanteeseen, missä on nopeasti löydettävä majoitustilaa kansainvälistä suojelua hakeville vastaanottokeskusten ulkopuolelta. Nämä majoituspaikat ovat puskuritiloja, joihin majoitetaan uusia turvapaikanhakijoita tilanteessa, jossa vapaita majoituspaikkoja toiminnassa olevissa vastaanottokeskuksissa ei ole ja kun vastaanottokeskusten laajentumisvarat alkavat olla käytettynä. Majoituksen kesto voidaan lähtökohtaisesti rajata muutamasta päivästä pariin viikkoon. Mikäli majoituksen tarve jatkuu vielä tämän jälkeen, on toimintaa varten palkattava henkilöstöä. Tällöin vapaaehtoisten rooli pienenee. Vapaaehtoiset ovat tässä tilanteessa myös voineet työllistyä perustettuun yksikköön.

VÄLIAIKAISMAJOITUS voi tapahtua vastaanottokeskuksen alaisuudessa erillisenä yksikkönä, tai se voi toimia myös itsenäisenä yksikkönä. Väliaikaiset yksiköt ovat kooltaan 20 - 150 -paikkaisia. Ylläpitäjänä on Suomen Punaisen Ristin piiri, valtio tai joku kunta, jolla on toimiva vastaanottokeskus. Toiminnasta aiheutuvat kulut maksaa Maahanmuuttovirasto.

SOPIVIA tiloja väliaikaismajointukseen ovat esim. leirikeskukset, motellit ja leirintäalueet. Majoitustiloja tulisi olla 3-6 neliötä/henki. Koulumajoitukset ovat mahdollisia koulujen ollessa suljettuina. Yhtenä vaihtoehtona voidaan pitää Suomen Punaisen Ristin Kalkun logistiikkakeskuksessa olevia teltoja, joista voidaan muodostaa sopivan kokoinen kokonaisuus. Se tarvitsee kuitenkin sopivan paikan ja olosuhteet. Yhdistettynä johonkin leirikeskukseen tai koulutilaan se voi muodostaa toimivan yksikön kesäaikaan.

► <http://www.punainenristi.fi/logistiikkakeskus>

YHTENÄ väliaikaismajointuksen etuna on, että se ei vaadi suuria ennakkovalmisteluja. Väliaikaismajointus on myös realistisempi vaihtoehto kuin vastaanottokeskuksen ja erityisesti järjestelykeskuksen perustaminen. Se voidaan ottaa käyttöön pienemmillä hakijamäärillä ja nopeasti. Koska toiminta väliaikaismajointuksessa on pitkälti ensihuoltoa, se sopii hyvin Vapepa -järjestöjen rooliin.

LÄHTÖKOHTANA väliaikaismajointuksen käynnistämiseksi on vapaaehtoisten rekrytoiminen vastaamaan toiminnasta ainakin muutaman päivän ajan, niin että palkattua henkilöstöä saadaan paikanpäälle. Siihen asti toiminnasta vastaa esim. Suomen Punaisen Ristin kyseisen piirin toiminnanjohtaja tai hänen tehtävään nimeämänsä henkilöpiirin organisaatiosta.

VAPAAEHTOISTEN TÄRKEIMPIÄ TEHTÄVIÄ:

- MAJOITUS
- RUOKAHUOLTO
- ENSIHUOLTO JA ENSIAPU
- HENKINEN TUKI
- KULJETUKSET
- TURVALLISUUS
- HUOLTO

Lisäksi on huomioitava mahdollinen yövalvonta, tiedottaminen ja tapahtumien kirjaaminen.

VAPAAEHTOISIA sitovat samat salassapitosäädökset kuin palkattua henkilökuntaa.

MAAHANTULIJOIDEN rekisteröinnin Umarek-järjestelmään tekevät rajavartiolaitos ja poliisi. Väliaikaisessa majoitusyksikössä maahantuliijoille annetaan järjestelmästä tulostetut henkilökortit. Järjestelmän käyttöoikeuksia on vastaanottokeskusten työntekijöillä. Siksi onkin sovittu, että Suomen Punaisen Ristin vastaanottokeskukset voivat tarvittaessa olla avustamassa väliaikaismajointuksen perustamisessa myös oman piirin ulkopuolella.

YKSITYISKOHTAISempi ohjeistus löytyy 'Väliaikaismajointusyksikön perustaminen' -ohjeesta. Tätä MAVÄ -hankkeen tuotosta on saatavissa hankkeen päätyttyä Suomen Punaiselta Ristiltä, Maahanmuuttovirastosta ja sisäministeriöstä.

5.1 Saapuminen ja majoitus

MAAHANTULIJAT saapuvat majoitusyksikköön pääsääntöisesti bussikuljetuksilla. Pyrkimyksenä on, että heidät on jo aiemmin rekisteröity ja lista saapuvista on toimitettu majoitusyksikköön. Tilanteen kiireellisyydestä riippuu, onko heillä henkilödokumenteja.

ENNAKKOTIEDON mukaan asiakkaat jaetaan majoitusyksikköön eri osioihin. Majoitetut henkilöt merkitään huonekarttaan, joka sijoitetaan henkilökunnan tiloihin. Naisille ja miehille on omat majoitustilansa. Mahdollisuuksien mukaan perheet majoitetaan omiin huoneisiin perhekunnittain. Ellei tämä ole mahdollista, perheet majoitetaan kuitenkin eri tiloihin kuin yksinäiset henkilöt.

MAJOITUKSEN järjestämisessä on mahdollisuuksien mukaan huomioitava tarttuvia tauteja sairastavat henkilöt. Etukäteen näistä ei aina ole kuitenkaan tietoa, joten aina on varauduttava myös majoitussuunnitelmien muutoksiin.

MIKÄLI ryhmässä on mukana alaikäisiä ilman huoltajaa olevia henkilöitä, aloitetaan mahdollisimman nopeasti toimet heidän siirtämiseksi johonkin alaikäisyksikköön. Tarvitta-

essa otetaan yhteyttä Maahanmuuttovirastoon.

► <http://www.migri.fi/yhteystiedot>

MAJOITUS väliaikaisyksikössä tapahtuu patjamajoituksena, mikäli sänkyjä ei ole. Perusvarustus on patja, peitto, tyyny, huopa ja lakanasetti. Lisäksi annetaan pyyhkeet, saippuat ja shampoot. Tilanteesta riippuu, annetaanko ruokailuvälineet omiksi vai käytetäänkö majoitusyksikön kalustoa. Tarvikehankinnoista voi tiedustella Suomen Punaisen Ristin Kalkun logistiikkakeskuksesta tai paikallisesta sopimusliikkeestä. Hankinnat tehdään palkattujen toimihenkilöiden luvalla.

VARAUTUMISESTA ei makseta erillistä korvausta, vaan kuluja voidaan hyväksyä vasta kun Maahanmuuttovirasto on antanut/luvannut toimeksiannon yksikön perustamisesta.

TILOISTA maksetaan paikkakunnan vuokratason ja kiinteistön kunnan mukaista vuokraa.

5.2 Ruokahuolto

RUOKAHUOLTO on oltava kunnossa jo heti toiminnan aloittamisesta lähtien. Akuutissa tilanteessa ruokahuolto hoidetaan kaupasta hankittavilla ruokailutarvikkeilla, eikä ruokaa valmisteta. Jatkossa ruoka joko valmistetaan paikan päällä tai tuodaan valmistuspaikasta. Selkeintä on siirtyä kaupalliseen palveluun melko nopeasti.

NOPEISSA tilanteissa ruokailutarvikkeet hankitaan paikallisen Suomen Punaisen Ristin piirin/osaston sopimusliikkeistä. Sopivia tarvikkeita ovat vaalea leipä, tee, pikakahvi, sokeri,

juusto, jugurtti ja hedelmät. Tarvittaessa hankitaan pienille lapsille äidinmaidon vastiketta ja purkkiruokia. Näillä tarvikkeilla tullaan toimeen ensimmäinen vuorokausi. Toiseksi päiväksi järjestetään lämminruoka joko paikanpäällä tehtynä tai paikalle tuotuna. Tässä vaiheessa vastuu ruokahuollosta siirtyy hygieniapassin omaaville henkilöille. Muutaman päivän ruokahuolto voi tapahtua vapaaehtoisvoimin (esim. Maa- ja kotitalousnaiset), mutta sen jälkeen on varauduttava ostopalveluun.

5.3 Terveystieteiden huolto

MAAHANMUUTTOVIRASTO on kilpailuttanut turvapaikanhakijoiden terveydenhuollon. Yksityinen terveydenhuoltoalan yritys vastaa myös väliaikaisyksikön asiakkaiden terveydenhuollosta. Tähän kuuluu välttämätön terveydenhuolto, laboratorio- ja röntgenpalvelut. Koska todennäköisesti tätä palvelua ei ole heti saatavilla, ostetaan palvelut aluksi julkiselta puolelta täyden korvauksen periaatteella. Akuutit sairastumiset hoidetaan terveyskeskusten päivystyksessä.

ENSIIVUNLUONTOISIA toimenpiteitä voivat suorittaa ensiapuryhmät tai koulutuksen saaneet ammattihenkilöt. Lähimmän Suomen Punaisen Ristin piirin terveydenhuollon suunnittelija ja Punaisen Ristin vastaanottokeskuksen sairaanhoitaja vastaavat terveydenhuollon kokonaisuudesta. He sopivat käytännön asiat terveydenhuollon yhteistyökumppaneiden kanssa. Sopimukset tekee piirin toiminnanjohtaja.

MIKÄLI majoitus kestää vain muutaman päivän, hoidetaan vain akuutit asiat ja huolehditaan mahdollisia tartuttavia tauteja sairastavien eristämisestä. Mikäli tilanne jatkuu, pyritään huolehtimaan keuhkoröntgenit parin viikon kuluessa ja tarvittavat laboratoriokokeiden ottamiset kolmen kuukauden kuluessa maahan saapumisesta.

Stm ohje:

► http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=1082856&name=DLFE-11112.pdf

5.4 Turvallisuus

MIKÄLI majoitustiloista tehdään aiesopimus etukäteen, on syytä laatia tiloihin samalla pelastus/turvallisuussuunnitelma. Siinä käydään läpi tilojen majoituskapasiteetti, paloturvallisuus, poistumistiet yms.

VAPAAEHTOISTEN tehtävänä majoitustilanteessa voi olla esimerkiksi kulunvalvonta, liikennejärjestelyistä huolehtimi-

nen ja yövartiointi. Järjestöistä vapaapalokuntien ja maanpuolustusjärjestöjen vapaaehtoisilla on osaamista tällä saralla.

► <http://www.spek.fi/Suomeksi/Varautuminen-ja-vss/Pelastussuunnitelma>

5.5 Vastaanottoraha

VASTAANOTTORAHAA aletaan maksaa asukkaille noin viikon sisällä saapumisesta. Tällä rahalla asiakkaat ostavat vaatteet, henkilökohtaiset hygieniatarvikkeet, puhelinkortit jne. Vastaanottoraha maksetaan alennettuna, kun ateriat saadaan yksiköstä. Vastaanottorahanormit selviävät Maahanmuuttovirastosta ja lähimmästä vastaanottokeskuksesta. Suomen Punaisen Ristin piiritoimisto suorittaa rahan tilaukset

ja suunnittelee jakamiskäytännöt. Rahanjaosta vastaa palkattu toimihenkilö ja hänellä on apunaan joko vartiointiliike tai asiaan perehtyneet vapaaehtoiset.

► http://www.intermin.fi/fi/maahanmuutto/pakolaiset_ja_turvapaikanhakijat/turvapaikanhakijat/turvapaikanhakijalle_maksettava_vastaanottoraha

5.6 Tulkkaus

TULKKEJA käytetään aina virallisia asioita hoidettaessa ja usein erilaisia Infoja järjestettäessä. Terveystieteiden huollon asioissa on myös syytä käyttää tulkkeja. Tulkit voidaan tilata paikan päälle tai käyttää puhelintulkkausta kaiutinpuheli-

millä. Tulkkiikulut kuuluvat yksikön normaaleihin toimintamenoihin. Lisätietoja tulkkauksista esim. alueellisista tulkkikeskuksista.

5.7. Perheyhteyksien palauttaminen

PUNAISEN Ristin perustoimintaan kuuluu perheyhteyksien palauttaminen silloin kun perheenjäsenten yhteydet ovat katkenneet aseellisen konfliktin, luonnononnettomuuden tai muuttoliikkeen johdosta. Ihmiset kärsivät suuresti jos he ovat menettäneet kontaktinsa lähiomaaiseen, eivätkä tiedä missä he ovat ja ovatko he turvassa. Punaisen Ristin kansainvälinen komitea ja Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansalliset yhdistykset työskentelevät yhdessä maailmanlaajuisesti etsien kadonneita ja palauttaakseen yhteyden kadonneisiin omaisiin.

VÄLIAIKAISMAJOITUSKESKUKSEN henkilökunnan on hyvä perehtyä Suomen Punaisen Ristin nettisivuihin sekä käydä Punaisen Ristin humanitaarisen oikeuden kurssilla, jossa on myös henkilötiedusteluun liittyviä teemoja. Punaisen Ristin valmiustiimistä järjestetään resurssien mukaan myös koulutusta.

VÄLIAIKAISMAJOITUKSESSA voidaan käyttää seuraavia keinoja perheyhteyksien palauttamiseksi:

- Lyhyt ilmainen puhelu
- Punaisen Ristin viesti
- Internet
- Henkilötiedustelu

Punainen Risti voi kouluttaa vapaaehtoisia huolehtimaan näistä tehtävistä.

► <http://familylinks.lcrc.org>

► <http://www.punainenristi.fi/hae-tukea-ja-apua/kadonneiden-loytamiseen>

Lisätietoja: SPR valmiustiimi, suunnittelija Aki Väilä puh. 020 701 2186

Voisiko omalle paikkakunnallesi perustaa väliaikaisyksikön? Onko alueella olemassa sopivia tiloja? Listatkaa mahdolliset tilat ja niiden omistajat. Myöhemmin voitte selvittää tilojen hallinnoijan valmiuden siihen, että ne liitetään esim. Paikallisen Punaisen Ristin osaston tai piirin valmiussuunnitelmaan. Tuolloin on hyvä selvittää myös paikallisten viranomaisten hyväksyntä tilojen majoituskäyttöön. Tilojen käytöstä voidaan laatia aiesopimus ja akuutissa tilanteessa varsinainen sopimus. Mitä asioita on selvitettävä, kun tiloihin majoitetaan ihmisiä? Mikä rooli järjestöllänne voisi olla perustamistilanteessa?

► http://www.migri.fi/turvapaikka-suomesta/vastaanotto-toiminta/vastaanoton_palvelut

6. Tiedottaminen

TIEDOTUKSESTA vastaa toimintaa johtava Suomen Punaisen Ristin piiri. Tiedotuksessa voidaan erottaa kolme osaluuetta:

TIEDOTUKSEN OSA-ALUEET

1. TIEDOTUS ULOSPÄIN

2. TIEDOTUS ASIAKKAILLE

3. SISÄINEN TIEDOTUS, jolla tarkoitetaan työntekijöille ja vapaaehtoisille tiedottamista.

PUNAISEN RISTIN piirin toiminnanjohtaja tai hänen valtuuttamansa tiedottaa asioista medialle, viranomaisille ja muille järjestöille.

ASIAKKAILLE tiedottamisesta voi huolehtia tehtävään nimetty vapaaehtoinen. Asiakkaille tiedottamista ovat mm. erilaiset infot, joissa kerrotaan missä ollaan, miten kauan tilanne jatkuu, mitä seuraavaksi tapahtuu sekä erilaisia käytännön asioita, kuten ruokailut, terveydenhuolto, majoitusasiat jne. Lisäksi käytetään apuna ilmoitustauluja. Tiedottamisessa käytetään apuna tulkkeja.

HENKILÖKUNNALLE tiedotuksesta vastaa toimintaa paikalla johtava henkilö. Tähän kuuluu mm. raportoinnit tärkeimmistä tapahtumista työvuorojen vaihtuessa. Toiminnasta pidetään raporttikirjaa. Lisäksi pidetään erillistä kalenteria, mihin merkitään kaikki aikataulutetut tapahtumat.

ERIKSEEN pidetään työvuorotaulukoita, joihin merkitään sekä palkattu henkilöstö että vapaaehtoiset.

TOIMINTAA olisi hyvä dokumentoida myös valokuvaamalla heti toiminnan aloittamisesta lähtien. Kuvien ja raportin muodossa kokemuksia voidaan hyödyntää paremmin jatkossakin. Kuvaaminen on kuitenkin tehtävä hienovaraisesti ja mieluumin niin, että asiakkaat eivät ole kuvista tunnistettavissa. Tämä tehtävä voi kuulua jollekin vapaaehtoiselle.

Toimimisesta median kanssa ja valokuvaamisesta:

Valmiina auttamaan! Ohjeita valmiussuunnitteluun. Suomen Punainen Risti. 2010.

7. Maahantulijoiden kohtaaminen

JOS maahanmuuttaja-/pakolaisasiakkaan kanssa työskentely on työntekijälle tai vapaaehtoiselle uutta, voi herätä paljon kysymyksiä ja epävarmuutta. Onkin hyvä muistaa, että tilanne on asiakkaalle vielä oudompi, koska hän on vierassa maassa ja kulttuurissa. Asiakkaalla voi olla huonoja, pelottavia kokemuksia viranomaisista, hän voi pelätä tilannetta ja/tai olla epäluuloinen. Kovia kokeneen, pakenemaan joutuneen asiakkaan maailmankuva voi olla muuttunut ja vääristynyt; *"keneenkään ei voi luottaa, kaikki tahtovat paha, ei ole toivoa."*

RAUHALLISUUS, kiireettömyys, kohteliaisuus, sekä puheen ja selitysten selkeys luovat luottamusta ja helpottavat kommunikointia. Työntekijän ei tarvitse opiskella asiakkaan kulttuuria ymmärtääkseen häntä. Riittää että asenne on avoin ja kunnioittava asiakkaan mahdollisesti hyvinkin erilaisista kulttuureista kohtaan. Työntekijän ei tarvitse muuttaa toimintatapojaan tai käytöstään asiakkaan kulttuurin mukaan; Suomessa toimitaan suomalaisittain. Aito kiinnostus ja kunnioitus asiakasta ja hänen asioitaan kohtaan välittyy kyllä yli kulttuurierojen. Kulttuurierojen noustessa esiin eri tilanteissa, niistä voidaan keskustella, kysellä, ja tätä kautta myös oppia molemmiin puoliin. Työntekijän uskallus kysyä ja tunnustaa tietämättömyytensä itselle vieraista asioista tekee asiakkaallekin kysymisen helpommaksi. On asioita joita ei voi tietää jos ei kysy. Kiinnostus ei ole loukkaavaa missään kulttuurissa. Jos ei ole varma voiko jostain asiasta puhua, voi asiakkaalta kysyä mitä mieltä hän siitä on.

PAKOLAISUUTEEN liittyy paljon menetyksiä. Ihminen on yleensä menettänyt kotimaansa ja kotinsa. Hän on voinut menettää perheensä, sukulaisensa, ystävänsä, työnsä, omaisuutensa, sosiaalisen asemansa, oman kulttuurinsa ja kansansa. Menetykset ovat yleensä tapahtuneet yllättäen ja ilman omaa tahtoa tai suunnitelmaa. Lisämenetyksiä on voinut sattua pakomatkan aikana.

YLEISIMMÄT mt-diagnoosit pakolaisilla ovat ptsd (post traumatic stress disorder) ja masennus. Ne ovat lähes aina seurausta niistä traumaattisista tapahtumista, jotka johtivat asiakkaan pakolaisuuteen.

TRAUMA voi syntyä tilanteessa, jossa ihminen kokee olevansa uhattuna, kuolemanvaarassa ja puolustuskyvytön, tai hän näkee toisen ihmisen tällaisessa tilanteessa voimatta mitenkään vaikuttaa asiaan.

TRAUMAATTINEN tapahtuma pysyy ihmisen muistissa "monessa muodossa" (tapahtumana, aistimuistoina, mielikuvinä) ja se voi palautua mieleen yllättäen ja yllättävillä tavoilla.

Mikäli traumaattisen tapahtuman aiheuttamat oireet eivät mene ohi kohtuullisessa ajassa ja vaikeuttavat jokapäiväistä elämää, voi trauman seurauksena kehittyä traumaperäinen stressihäiriö ptsd.

PTSD on ahdistuneisuushäiriöihin kuuluva psykiatrinen häiriö. Ahdistavat tapahtumat tunkevat mieleen ja uniin taakka ja ajatuksina. Henkilöllä voi olla unihäiriöitä, keskittymiskyvyttömyyttä, muistiongelmia, itsetunto-ongelmia tai jatkuvaa ylivireystilaa. Ongelmat voivat myös ilmetä erilaisina fyysisinä oireina.

TURVAPAIKANHAKIJOILLE ei yleensä aloiteta psykoterapioita, koska heidän osaltaan ei ole varmuutta siitä, saavatko he jäädä maahan. Mikäli henkilö käännytetään pois maasta, kesken jääneestä terapiasta voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä. Lisäksi käytäntö on osoittanut, että niin kauan kuin varmuutta oleskeluluvasta ei ole, epävarmuus tulevaisuudesta estää terapiasta hyötymisen. Tukikeskusteluja kannattaa kuitenkin järjestää niitä haluaville. Myös Punaisen Ristin avulla tehtävät perheyhteyksien palauttamiset voidaan käynnistää.

► <http://www.kysy.fi/kysymys/materiaalia-suomen-pakolaisturvapaikanhakijoiden-mielenterveysongelmista>

► <http://www.theseus.fi/handle/10024/27474>

Omaohjaaja turvapaikanhakijan tukena. Opinnäytetyö.

► <http://publications.theseus.fi/handle/10024/5133>

Monikulttuurinen kohtaaminen. Ohjeita viranomaisille. Opinnäytetyö.

► <http://moninet.rovala.fi/loader.aspx?id=8e05740e-e670-4776-8936-2c1f83bf3eda>

Vinkkejä monikulttuuriseen kohtaamiseen.

► <http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/julkaisu/1480545#fi>

Traumaattisten tilanteiden psykososiaalinen tuki ja palvelut. Opas kunnille ja kuntayhtymille.

8. Harjoitus

TÄSSÄ luvussa esitetään mahdollinen tilanne, missä järjestöjen apua voidaan tarvita. Luvun lopussa on kysymyksiä, joita voitte pohtia järjestönne keskuudessa. Harjoitusta voidaan käyttää myös esim. Vapepa -järjestöjen yhteisessä tilaisuudessa, missä tilannetta voidaan viedä eteenpäin jakamalla vastuut järjestöjen kesken ja aloittamalla kuvitellut henkilöstörekrytoinnit, hankinnat ja muut majoitusjärjestelyt.

LÄHTÖTILANNE

Suomeen on viimeisen puolen vuoden aikana tullut poikkeuksellisen paljon kansainvälistä suojelua hakevia ihmisiä. Pääsääntöisesti heitä tulee Ruotsin kautta kaikilta rajanylityspaikoilta, mutta tulijamäärät ovat kasvaneet myös itärajalla. Tulijat ovat lähi-idän valtiossa, missä pitkään jatkunut epävakaa tilanne on yhä pahentunut ja saanut ihmiset lähtemään hakemaan turvapaikkaa euroopasta.

Suomen vastaanottokeskukset ovat laajentaneet toimintaansa sopimuksessa olleilla lisäpaikoilla. Myös uusia vastaanottokeskuksia on perustettu ja lisää ollaan perustamassa. Kaikki majoitustilat ovat nyt kuitenkin täynnä.

Teillä on järjestön vuosikokous menossa. Puheenjohtajanne saa soiton paikallisen Suomen Punaisen Ristin piiriin valmiuspäälliköltä. Hän ottaa yhteyksiä Vapepa -järjestöihin, koska piiriin on saapunut avunpyyntö Maahanmuuttovirastosta. Lähimmälle raja-asemalle on saapunut 50 hengen seurue kansainvälistä suojelua hakevia henkilöitä. Rajavartiosto ja poliisi ovat parhailaan rekisteröimässä heitä. Kolmen tunnin kuluttua heidät pitäisi ottaa vastaan ja majoittaa.

Olette aiemmin keskustelleet maahantulo-varautumisesta yhdistyksessänne, kun saitte Vapepa -tapaamisessa siihen liittyvää materiaalia. Suomen Punaisen Ristin piiri on nyt avaamassa väliaikaismajoitusyksikköä. Paikallinen seurakunta on luvannut leirikeskukseksi tähän käyttöön. Yhdistykseltänne kysytäänkin nyt, voisitteko tulla auttamaan väliaikaisen majoitusyksikön perustamisessa.

MITÄ VASTAATTE? Minkälaista apua juuri te voisitte antaa? Onko teillä jokin erityisala, missä olette vahvoilla? Kuinka monta henkilöä saatte mukaan toimintaan? Missä ajassa? Kuinka pitkäksi aikaa uskotte vapaaehtoisten voivan sitoutua toimintaan? Miten henkilöt hälytetään? Onko yhdistyksellänne hälytysrinki? Onko yhdistyksenne vailla korvausta työpainoksesta, vai riittääkö, että vapaaehtoisille aiheutuneet kulut korvataan ja he saavat ilmaisen yöspidon. Onko yhdistyksellänne tiloja, joita voisi hyödyntää tässä tilanteessa? Jos on, niin miten? Voisiko mahdolliset tilat ilmoittaa Suomen Punaisen Ristin paikallisen piirin/osaston valmiussuunnitelmaan?

MIKÄLI nyt tuntuu, että avunpyyntöön olisi vaikea vastata myönteisesti, mitä tarvitsitte, että jatkossa voisitte sanoa 'kyllä', jos sitä teiltä kysytään? Tarvitsisitteko lisäkoulutusta?

MIKÄLI olette kiinnostuneita, ottakaa yhteyttä paikalliseen Suomen Punaisen Ristin piiriin ja kertokaa kiinnostuksenne tai toiveenne.

► <http://rednet.punainenristi.fi/branches>

9. Maahantuloon ja varautumiseen liittyviä käsitteitä

TÄSSÄ liitteessä esitetään turvapaikanhakijoiden vastaanottoon, varautumiseen ja valmiussuunnitteluun liittyviä käsitteitä.

• **AIESOPIMUS** on ELY-keskuksen ja kunnan (tai järjestön) välinen sopimus järjestely- tai vastaanottokeskuksen perustamiseen ja ylläpitoon varautumisesta. Sopimus voi olla myös ns. kolmikantasopimus kaikkien edellä mainittujen toimijoiden kesken. Aiesopimusten tehtävänä on varmistaa toiminnan sujuvuus laajamittaisen maahantulon tilanteessa. Aiesopimuksessa sovitaan varautumissuunnitelman tekemisestä ja sen sisällöistä, tiloista, henkilömäärästä, toiminnasta, toiminnan ylläpitäjästä, täytäntöönpanosta, kustannusten korvaamisesta, sopimuksen voimassaolosta ja päivittämisestä.

• **JOUKKOPAKO** on laajamittaista maahantuloa tilanteessa, jossa suuri joukko ihmisiä joutuu jättämään kotinsa tai pysyvän asuinmaansa ilman turvallista takaisin paluun mahdollisuutta aseellisen selkkauksen, muun väkivaltilanteen tai ympäristökatastrofin vuoksi.

• **JÄRJESTELYKESKUS** (jake) on joukkopaossa tulevien tilapäistä suojelua saavien ja kansainvälistä suojelua hakevien lyhytaikaista majoittamista ja vastaanottoa varten perustettava yksikkö, joka otetaan käyttöön, jos maahan saapuu lyhyellä aikavälillä suuri määrä henkilöitä, joita ei välittömästi pystytä majoittamaan toiminnassa oleviin vastaanottokeskuksiin. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa, mitä kuntia velvollisuus perustaa järjestelykeskus koskee. Ulkomaalaislain 133 § mukaan valtioneuvosto voi laajamittaisen maahantulon tilanteessa päättää ulkomaalaisten toimittamisesta järjestelykeskukseen rekisteröintiä varten. Päätös voidaan tehdä enintään kolmeksi kuukaudeksi.

• **KANSAINVÄLISTÄ SUOJELUA** hakevien (turvapaikanhakijoiden) ja tilapäistä suojelua saavien vastaanotto on heidän toimeentulonsa ja huolenpitonsa turvaamista siten kuin vastaanottolaissa säädetään.

• **KAUTTAKULKUKESKUS** on vastaanottokeskus tai sen osa, johon kansainvälistä suojelua hakeva tai tilapäistä suojelua saava majoitetaan turvapaikkatutkintaa tai -puhuttelua varten tai muuten lyhytaikaisesti.

• **LAAJAMITTAINEN MAAHANTULO** on tilanne, jossa maahantulijoiden määrä on poikkeuksellisesti niin suuri, ettei maahantulon edellytysten selvittäminen ja maahantulijoiden rekisteröinti ole normaalijärjestelyin mahdollista. Tilanne voi olla seurausta joukkopaosta tai jonkin valtion tahallisesta toiminnasta.

• **LAAJAMITTAISEN MAAHANTULON VARAUTUMISSUUNNITELMA.** Laajamittaiseen maahantuloon valmistaudutaan viranomaisten ja järjestöjen yhteistyönä tehostamalla normaaliolojen vastaanottoa ja ryhtymällä toimenpiteisiin järjestelykeskusten perustamiseksi. Sisäministeriö

koordinoi laajamittaisen maahantulon suunnittelua yhdessä Maahanmuuttoviraston ja aluehallinnon toimijoiden, ELY-keskusten ja AVI:en kanssa. Vastaanottoon varaudutaan normaaliaikaisten säädösten puitteissa.

• **ODOTUSAJAN KESKUS** on vastaanottokeskus, jonne siirrytään kauttakulkukeskuksesta odottamaan päätöstä turvapaikkahakemukseen.

• **RYHMÄKOTI** on alaikäisen ilman huoltajaa saapuneen turvapaikanhakijan tai tilapäistä suojelua saavan lapsen sijoituspaikka, jossa lapselle järjestetään ympärivuorokautinen kasvatus, hoito ja huolenpito. Henkilöstömitoituksesta säädetään lastensuojelulaissa.

• **TUKIASUMISYKSIKKÖ** on 16–17-vuotiaan ilman huoltajaa saapuneen majoitusyksikkö, jonka henkilöstömitoituksesta säädetään vastaanottolain 17 §:ssä.

• **RYHMÄKODIT JA TUKIASUNNOT** ovat lain mukaan myös vastaanottokeskuksia.

• **ULKOMAALAIKSLAKI 109 §** määrittelee tilapäisen suojelun käsitteen. Tilapäistä suojelua voidaan antaa henkilöille, joiden kotimaahan paluu ei ole mahdollinen esimerkiksi aseellisen selkkauksen tai ympäristökatastrofin vuoksi. Eroksena kansainvälistä suojelua hakeviin verrattuna, tilapäisen suojelun piirissä olevat saavat terveyspalvelut kotikuntalain mukaan.

• **VARAUTUMINEN** on toiminta, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa tilanteissa. Varautumistoimenpiteitä ovat esimerkiksi valmiussuunnittelu, tekniset ja rakenteelliset etukäteisvalmistelut, koulutus, valmiusharjoitukset sekä tilojen ja kriittisten resurssien varaukset.

• **VASTAANOTTOKESKUS** (vok) on turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien majoitusta ja vastaanottotoimintaa varten perustettu yksikkö. Majoitusmuoto voi olla laitospohjainen tai asuntopohjainen, jolloin turvapaikanhakijat majoitetaan tavallisiin asuntoihin. Vastaanottokeskuksia voivat ylläpitää valtio, kunnat, kuntayhtymät, muut julkisoikeudelliset yhteisöt tai yksityiset yhteisöt tai säätiöt. Valtion ja kuntien vastaanottokeskusten lisäksi Suomen Punainen Risti ylläpitää vastaanottokeskuksia. Muiden järjestöjen rooli ylläpitäjänä on ollut hyvin vähäinen.

• **VÄLIAIKAISMAJOITUS** on vastaanottokeskuksen ulkopuolella tapahtuvaa tilapäistä majoitusta. Kyse voi olla erillisestä yksiköstä tai vastaanottokeskuksen tai kauttakulkukeskuksen sivuyksiköstä. Tällainen yksikkö toimii puskuritalana tilanteessa, jossa vastaanottokeskusten majoituskapasiteetti ja laajentumisvarat alkavat olla käytettynä. Yksiköiden perustaminen on suunniteltu pitkälti vapaaehtoisvoimin tapahtuvaksi.

10. Vastaanottokeskukset 2013

11. LISÄTIETOJA

Maahanmuuttovirasto. ▶ www.migri.fi

Sisäministeriö. ▶ www.intermin.fi

Sosiaali- ja terveysministeriö. ▶ www.stm.fi

Sosiaalitoimen valmiusopas. STM. Helsinki. 2008.

Terveydenhuollon valmiussuunnitteluopas. STM. Helsinki. 2002.

Suomen Pelastusalan keskusjärjestö. ▶ www.spek.fi

Suomen Punainen Risti. ▶ www.punainenristi.fi

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu. ▶ www.vapepa.fi

Kirkon valmiussuunnittelun yleiset perusteet.

▶ <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content2D92FD>

Valmiina auttamaan!

Tämä opas on kirjoitettu osana Euroopan pakolaisrahaston rahoittamaa "**MAVA - järjestöjen tehtävät maahantulovarautumisessa**" - hanketta (ERF01121A). Hankeen kotimaan rahoituksesta ovat vastanneet Maahanmuuttovirasto, sisäministeriön maahanmuutto-osasto, sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Punainen Risti.

Järjestöillä on tärkeä rooli viranomaisten tukena monissa eri tilanteissa. Suomen Punaisella Ristillä on pitkät perinteet turvapaikanhakijoiden vastaanotosta. Muiden järjestöjen rooli maahantulovarautumisessa on ollut vähäisempi, mutta Punaisen Ristin apuna turvapaikanhakijoiden majoittamisessa on ollut henkilöitä mm. Vapaaehtoisen pelastuspalvelun (Vapepa) eri järjestöistä.

Tämän oppaan tarkoituksena on auttaa valmiusjärjestöjä perehdyttämään omia vapaaehtoisiaan maahantulovarautumisen perusteisiin. Opas soveltuu myös seurakuntien käyttöön. Oppaassa ei käydä läpi varautumisasioita täysin kattavasti, vaan tarvittaessa asioihin on mahdollista perehtyä tarkemmin lähdeluettelon ja linkkien avulla. Väliaikaismajoitukseen liittyvät asiat on esitelty yksityiskohtaisemmin, koska ne ovat tehtäviä, jotka voivat tulla laajentamistilanteessa eteen muille järjestöille.